

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Планування територіального розвитку сталого землекористування, на відміну від прогнозування, являє собою повний комплекс соціально-економічних, природоохоронних, організаційно-господарських, науково-дослідних та інших заходів, пов'язаних з ресурсами, джерелами фінансування. Такі дії мають проводитися в межах районів, територіальних громад, територіально-виробничих комплексів і взаємоузгоджуватися із системою заходів з охорони земель та перспективами розвитку різних галузей економіки, формуванням сталих землеволодінь і землекористувань.

Еколого-економічна спрямованість територіального планування сталого землекористування очевидна. Пріоритетне значення має еколого-ландшафтна складова суті територіального планування розвитку сталого землекористування. Первинний стан земель можна розглядати як природну субстанцію, а вторинне – як засіб виробництва або нерухоме майно. Недооцінювання екологічної суті територіального планування землекористування є досить небезпечним. Переваги ландшафтного територіального планування землекористування, у порівнянні із звичайними методами впорядкування території, полягають у доцільності розвитку економіки й природокористування, застосовуючи єдність, цілісність, комплексність завдань і заходи щодо організації використання й охорони земель, забезпечення узгодженості інтересів через балансові відносини природних й економічних ресурсів, довгострокове збереження системоутворюючих елементів територіального устрою, багатоваріантність моделей, конструкцій і проектних рішень. Еколого-ландшафтні властивості території мають особливе значення при вирішенні питань розселення, розміщення виробничих підрозділів і господарських центрів у великих виробничих утвореннях, садиб у фермерських господарствах. Важливо враховувати не тільки наявну в даний час перспективну продуктивність земель, але й ландшафтну привабливість території. Територіальне планування землекористування має забезпечити організацію використання й охорони земель як природного ресурсу, місця проживання і господарської діяльності людини, головного засобу виробництва у сільському та лісовому господарствах, об'єкта інших

соціально-економічних зв'язків. До традиційного соціально-економічного обґрунтування землевпорядних рішень необхідний їх об'єктивний екологічний аналіз з використанням детальної і достовірної екологічної інформації [2]. Еколого-ландшафтний підхід враховує ландшафтну диференціацію території з виділенням еколого-ландшафтних зон, для подальшого устрою території на визначених частинах агроландшафту. Проектування на ландшафтній основі починають з еколого-ландшафтного мікрозонування території, що проводиться у ході підготовчих робіт до складання проекту землеустрою, і завершують формуванням екологічно однорідних ділянок, враховуючи систему землеробства і природоохоронні заходи. Додатково проектується організаційно-територіальні заходи, що підвищують екологічну стійкість (стабільність) території: мікрозаповідники, міграційні коридори, зони рекреації, ландшафтно-екологічні вимоги [1].

Кластер (разом з фінансово-промисловими групами, холдингами і т. п.) – одна з сучасних форм інтеграції, метою якої є створення індустріальної основи для підвищення конкурентоздатності, високої продуктивності та економічного зростання. Зарубіжні дослідження переконують, що саме завдяки кластерам підвищується продуктивність і впроваджуються інновації [3]. Створення кластерів обумовлене загальними закономірностями розвитку сучасної економіки і розвитком партнерства між державою, економікою і наукою

Вітчизняні науковці розкривають сутність і наповнення поняття «територіально-просторовий економіко-екологічний кластер – це виокремлена сукупність господарських одиниць території, що мають спільні ознаки та проблеми економічного розвитку, пов'язані з захистом навколишнього природного середовища, мету і стратегію протидії процесам деструкції, деградації та нейоризації середовища» [2]. Проте, незважаючи на певні складнощі, кластерний підхід має великі перспективи у формуванні сучасного економічного та земельно-майнового комплексів українських регіонів. Досягнення найвищої ефективності територіального планування розвитку сталого землекористування можливе лише за умов раціонального поєднання всіх напрямків еколого-економічних аспектів впливу на економіку сталого землекористування.

Література

- 1. Третяк А. М. Земельний капітал: теоретико-методологічні основи формування та функціонування / Третяк А. М. – Львів: СПОЛОМ, 2018 – 520 с.*
- 2. Третяк А. М. Територіальне планування землекористування в контексті формування фінансової стійкості об'єднаних територіальних громад / А.М. Третяк // Управління земельними ресурсами та землеустрій. – № 1 '2019. – С. 21-27.*
- 3. Пендзей Л.П. Формування та інституційне забезпечення ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення / Л.П. Пендзей // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – № 4 '2018. – С. 82-90.*